

POJĎME VYLEPŠIT STUDENTSKÉ SAMOSPRAVY!

Milé parlamentáčky, milí parlamentáci,

sbírka, již máte před sebou, obsahuje šest samostatně stojících článků, které se obsahově prolínají. Popisuje hlavní problémy, se kterými se jako **středoškoláci aktivní ve studentských samosprávách** můžete setkat, a předkládá jejich řešení. Nabízí komplexnější náhled na problémy – v jejich různých formách a důsledcích. Věříme, že vám pomůže se zorientovat v problematice a cítit se jistěji ve vašich budoucích krocích. Pamatujte, nejste v tom sami.

**ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ
PARLAMENTŮ**

03

V ČEM JSOU PARLAMENTY DOBRÉ

- Článek, který vás nabije pozitivní energií, ukáže, co hezkého na parlamentech je a co v nich i my vidíme. Taktéž nastíní, jak vám mohou parlamenty pomoci v budoucím životě.
- Výběr z článku: *„Parlamenty jsou o lidech. Jsou to hlavně lidé, díky kterým má člověk zápal v nich tvořit něco prospěšného a chuť se do nich vracet.“*

04

CYKLUS PARLAMENTU

- Při čtení si může každý najít fázi vývoje parlamentu, v níž se nachází, podívat se, co v ní může být problematické, a zjistit, že to nikdy není takový problém, že se to prostě děje a je potřeba najít k tomu řešení.
- Výběr z článku: *„Nejllepší možností je uspořádat teambuilding. Na dva až tři dny se seberte, někam se zavřete a seznamujte se, poznávejte zákoutí osobnosti ostatních lidí v parlamentu, co je motivuje, co je zajímá, proč vlastně jsou v parlamentu.“*

15

KULTURA

- Dočtete se především, že něco jako kultura existuje a že jsou to sdílené hodnoty v praktickém projevu, a hlavně, jak tento projev může vypadat a jak s ním lze pracovat.
- Výběr z článku: *„V podstatě nad každým aspektem parlamentu se lze zamyslet v širších souvislostech, v rámci jakési 3D škrály, kterážto vám pomůže si zjistit, jak na tom s kulturou jste.“*

21

KONTINUITA

- Ve článku zjistíte, že když není kontinuita, nemůžete v parlamentu dlouhodobě pracovat na těch nejdůležitějších hodnotách jako respekt, odpovědnost a pokrok. Navíc jste často zpomalováni tím, jak si spoustu věcí přicházíte znovu a znovu. Na čem kontinuita selhává a jak ji udržet?
- Výběr z článku: *„Netvořte pracovní skupiny jen z lidí, co už jsou oštrileni, ale vždy také vezměte nového člověka, aby se otrlak, zároveň zapojil a mohl navázat na minulou práci.“*

26

SPOLUPRÁCE

- Najdete zde základní dynamiku komunikace mezi samosprávou a učitelským sborem. Nemusíte se bát, že učitelé půjdou proti vám – spolupráce s nimi často vede k pozitivním výsledkům.
- Výběr z článku: *„Učitelský sbor je velký a různorodý a také vám může různorodě pomoci. Na školách je mnoho pedagogů, kteří jsou plní inspirace a nápadů na projekty.“*

28

ABY TO VŠICHNI VĚDĚLI – O PR

- Když se začtete do článku, zjistíte, jaké jsou možné způsoby komunikace, na co je možné je použít, a dostanete praktické tipy.
- Výběr z článku: *„Zaměřte se na komunikaci hodnot a smyslu parlamentu. Právě tyto abstraktní principy je zpravidla nutno pojmenovávat, neboť jsou v srdci snažení, kterým působíme na škole.“*

NAŠE MOTIVACE

K napsání sbírky nás vedl nedostatek informačních materiálů o tom, jak si s hlavními problémy parlamentů poradit, což nás samotné často omezovalo a trápilo. Rozhodli jsme se proto, že problémy sepíšeme a navrhne jejich řešení, která pomohou i lidem, kteří se s touto problematikou setkají po nás. Částečně vycházíme z vlastní zkušenosti, ale hlavně z aktivit našeho projektu **Pojďte zlepšit studentské samosprávy**. V rámci projektu jsme zorganizovali dvě akce “Jak vylepšit parlament?” a schůzky s lidmi, kteří se o danou problematiku zajímají na všech úrovních, zároveň jsme provedli průzkum mezi parlamenty.

VAROVÁNÍ

Tato sbírka obsahuje 46krát slovo „možná“, z toho, milý čtenáři, odvod, že vychází sice z mnoha, ale přestosubjektivních zkušeností. Navíc prostředí, ze kterých parlamenty

vyrůstají, jsou velmi různá, takže ber, prosím, v potaz, že nelze vše námi napsané brát doslova.

Martin Šustr, František Vaník, Jakub Vašák, Barbora Vlasáková

PODĚKOVÁNÍ

Bez podpory Strukturovaného dialogu s mládeží, který nám poskytl zázemí, podporu a záštitu, by sbírka nemohla vzniknout. Děkujeme proto M. Doležalové, Z. Wildové a L. Bíbové. Naš malý tým by nedokázal pokrýt tak široké téma jen na základě vlastních zkušeností, i proto také děkujeme všem, kdo se zapojili do samotných projektů Jak vylepšit parlament? a členům naší širší pracovní skupiny ze začátků projektu. V neposlední řadě děkujeme i odborníkům a dalším organizacím, kteří nám byli ve směřování projektu nápomocní (jmenovitě J. Uchytílovi, D. Kaszperovi a T. Hrachovcové).

K ČEMU JSOU DOBRÉ STUDENSKÉ PARLAMENTY?

- PRAKTIČNOST
- SEBEROZVOJ
- LEPŠÍ PROSTOR PRO VŠECHNY NA ŠKOLE
- PŘÁTELSTVÍ
- OTEVŘENÉ DVEŘE
- SPOLEČNĚ

„Zkuste se zamyslet a říct, proč tady vůbec jste. K čemu jsou dobré studentské parlamenty? Co vám osobně dávají?“ zeptali jsme se účastníků na začátku jedné z našich akcí. V následujících odstavcích vám chceme prezentovat hlavní důvody, na které jsme společně přišli.

PRAKTIČNOST

Skrze práci v parlamentu studenti získávají a rozvíjejí mnoho kompetencí, jako je schopnost organizace akcí, spolupráce s lidmi, komunikace s autoritami a dlouhodobé plánování. Ve výčtu bychom mohli pokračovat, klíčovým slovem je každopádně praktičnost. Jako studenti totiž vnímáme parlament často jinak než školní výuku. Máme pocit, že se tak dotýkáme něčeho více hmatatelného a propojeného s realitou. S prací v parlamentu se tedy pojí i vědomí, že pokud si z ní odneseme zkušenosti, budeme je moci využít i jinde – což je praktické.

LEPŠÍ PROSTOR PRO VŠECHNY NA ŠKOLE

Parlament není ale jen pro studenty. Parlament by měl být platformou, kam může s nápadem či vylepšením přijít každý. Jeho základní myšlenkou je, že se snaží pomoci všem na škole. Díky němu se zvyšuje celkový objem komunikace, což samo o sobě znamená, že se jednotlivé složky na škole cítí více vyslyšeny. Dohromady poté mohou pracovat na způsobech, jak společný čas a prostor lépe využít.

OTEVŘENÉ DVEŘE

Parlament je jen začátek. Pokud se jako student zapojíte do organizování projektů, nevyhnutelně se potkáte s dalšími inspirativními lidmi (byť jen na škole). Ti vás zase seznámí s dalšími projekty, do kterých se můžete zapojit, a dalšími inspirativními lidmi. Celý cyklus se poté opakuje. Ve výsledku je pro vás parlament prvním stupínkem do dalších úrovní života, do mnoha příležitostí, kde můžete využít a prohloubit získané kompetence. Prostě projdete dveřmi a před vámi se objeví dalších dvacet, kterými se můžete vydat.

„Parlamenty jsou o lidech. Jsou to hlavně lidé, díky kterým má člověk zápal v nich tvořit něco prospěšného a chuť se do nich vracet.“

SEBEROZVOJ

Abý člověk dobře fungoval jako součást společnosti, musí nejdříve vědět, jak funguje on sám. Prostřednictvím činnosti v parlamentu mají studenti prostor sami sebe poznat. Práce ve skupinkách, která je pro parlament typická, umožňuje o to více jejich členům sledovat rozdíly mezi sebou. Zjistí, jaké jsou jejich silné a slabé stránky, a mohou na nich pracovat. Uvědomí si, jaká pozice ve skupině jim vyhovuje, jaký styl práce je pro ně vhodný či jak nakládají s vlastním časem a prioritami. Jedná se o sebezpoznání, kterého ze školních lavic nelze v podobné míře dosáhnout.

PŘÁTELSTVÍ

Parlamenty jsou o lidech. Jsou to hlavně lidé, díky kterým má člověk zápal v nich tvořit něco prospěšného a chuť se do nich vracet. Nalézáme v nich přátele napříč třídami, ale i ročníky (a někdy dokonce i mezi učiteli). Některá přátelství ustojí i odchod ze školy a rozvíjejí se dlouho poté. A to je asi jedna z nejceněnějších skutečností, díky kterým mají parlamenty smysl.

SPOLEČNĚ

Parlamenty nás spojují. Na konci většiny našich akcí bylo vidět, že ač jsme byli všichni unavení, byli jsme motivováni pracovat na něčem dobrém, na něčem, co nám všem pomůže. Pocit naplněnosti a společná vůle jsou jedněmi z nejhodnotnějších důvodů, proč parlamentům říci ano a dát jim šanci.

PROSTĚ TO STOJÍ ZA TO...

Studentské parlamenty mají přes své nedokonalosti mnoho co nabídnout - od přátelství a seberozvoje k věcem, které přináší obecný užitek, jako je lepší prostor pro všechny. Propojují nás a díky nim se také posouváme dopředu. I proto nám dává smysl se o ně zajímat a zasazovat.

CYKLUS PARLAMENTU

Kdyby se mě někdo zeptal, co považuji za nejpodstatnější vědomost o parlamentech, řekl bych, že to je povědomí o jejich dlouhodobosti.

Jako studentovi, který byl hozen na svém osmiletém gymnáziu do už staršího parlamentu, mi náš parlament na začátku připadal jako zaběhlá instituce, která dělá velké akce a organizuje studenty. Bohužel, mýlil jsem se a strávil jsem 7 let zjišťováním toho, co se stalo špatně, proč parlament, který byl „zaběhlý“²⁾, se jednou týdně ve vyhrazeném čase zmožil pouze na fráze „Máte něco?“, „Neee.“, „Tak zase příště“.

V rámci projektu Strukturovaného dialogu jsem měl možnost se podívat na náš parlament z trochu širšího kontextu, porovnat ho s jinými parlamenty, dobrou

praxí a literaturou. Na základě toho bych zde chtěl shrnout fáze, kterými si parlamenty procházejí. Jde o mou subjektivní zkušenost, založenou na informacích ze společných setkání studentů a studentek SŠ a gymnázií věnovaných parlamentům.

Jelikož každá fáze v sobě skrývá určité výzvy, pokusím se ke každé z nich navrhnout i řešení nebo cíle, které by měly sloužit především těm, kdo zde hledají praktické odpovědi.

Cílem tohoto článku není vykreslit přesně daný vývoj parlamentu, ale potenciální možnost podoby „fází“ – některé parlamenty si některými fázemi vůbec nemusí projít, nebo je také mohou vyřešit jinak. A snad ani není možné pojmut každou specifickou charakteristiku, která se v parlamentu může objevit.

Cílem tohoto článku je:

Poukázat na nejčastější problémy, které se objevují v rámci možného vývoje parlamentu, a upozornit na jeho stále se měnící charakter.

Ukázat, že parlament by neměl být pouze o tom, co je dnes, ale i o tom, co bude poté, až vy na škole nebudete.

Ukázat, že parlament není statická skupina, která je pořád stejná, ale že v ní dochází ke změnám.

¹⁾Parlamentem je zde myšlen samosprávný orgán žáků a studentů, dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), § 21 odst.1 písm. d), ve znění pozdějších předpisů

²⁾„Zaběhlý“ zde myslím to, že je parlament uznaný vedením školy a učitelským sborem a má stálý přísun nových studentů z prvních ročníků.

³⁾Vycházím zde z našeho průzkumu mezi parlamenty z roku 2020. Viz příloha.

Vývoj parlamentu – 1. fáze

Toto je úplný začátek. Ať už se studenta zeptá učitel, jestli by nechtěl založit s jeho pomocí na škole parlament, nebo student přijde s tou myšlenkou sám anebo učitelé či vedení školy zorganizují první zasedání parlamentu – tady to všechno začíná. Studenti se začínají setkávat, uspořádají společně první akci, či pouze začnou komunikovat s vedením školy a učiteli. Dochází k vytváření systému členství v parlamentu, sepisují se stanovy, parlament⁴⁾ se začíná v pravidelných intervalech scházet.

Parlament se v této fázi velmi rychle mění a může mít různou strukturu. Uvnitř parlamentu panuje aktivní nálada, parťáctví, všichni sdílejí aktuální atmosféru, nicméně existuje jasné rozdělení mezi těmi, co poslouchají, a těmi, co „vymýšlejí“.

Zde se především zaměříme na doporučení toho, k jakým cílům směřovat, aby se parlament v 1. fázi vyhnul těm nejčastějším a nejdůležitějším problémům.

Klíčová slova: začátek, vytvoření parlamentu, individuální zodpovědnost, vedení, energie, překvapení, uznání

Parlament je novou silou na škole s možností zapojit se do rozhodování o věcech, které se školy a studentů týkají⁵⁾. Nebezpečí v této fázi je mnoho. Jelikož se jedná o zakládací fázi parlamentu, je to teď, kdy se rozhoduje mnoho o budoucích konturách parlamentu, které budou zásadně zjednodušovat život parlamentu, nebo ho i dokonce částečně zpečetí.

1. Budte inkluzivní

Kdo rozšiřuje své řady v prostředí, kde se vyskytuje, nezanikne.

Problémem je, když v základu parlamentu je úzká skupina, jež se považuje za zakladatele a má problém svůj výtvar opustit nebo předat ostatním studentům.

Sdílejte s ostatními myšlenky, které máte o parlamentu, dejte prostor i nápadům jiných, otevřete koncept parlamentu všem – parlament nemusí být jen schůze s cílem akce, ale také platforma pro podporu všech aktivit na škole.

Parlamentey se po dynamickém začátku velmi často stávají statickými. To vede k obtížím jak při ustanovení parlamentu na škole, tak při doplňování členské základny po odcházejících studentech.

⁴⁾Nejčastěji navázaného na jednotlivé třídy (každá třída na škole má v parlamentu svého zástupce), ovšem ukazuje se jako efektivnější dovolit i dobrovolné členství pro studenty, které sice třída nezvolí, ale jsou zapálení pro věc.

⁵⁾Nutné říci, že již předtím mohli za studenta jednat rodiče, ale tomu schází většího přímý (tedy zda opravdu rodič mluví za studenta) a hromadný charakter.

⁶⁾Upozornil bych zde na koncept "path-dependency", parlament v jednotlivých fázích neexistuje ve vzduchoprázdnu. Členové se vždy vrací k tomu, jak věci byly předtím, nebo alespoň to, co šly o minulosti.

Vývoj parlamentu – 1. fáze

2.

Představujte parlament

Čím dřív s vámi budou jednat, tím dříve vás začnou respektovat.

Parlamenty často bojují s nedůvěrou osob, které na škole působí dlouhodobě (zaměstnanců školy), protože ti netuší, co od něj mají čekat. Proto je důležité komunikovat i vůči nim dobře své cíle a hodnoty a nejlépe s nimi úzce spolupracovat.

Pokud se jim parlament hned na začátku představí jako jejich partner, jako orgán který má jasnou strukturu, který chce kvalitativně zlepšit školu a pomoci jim při jejich práci, diskuze se stane hned o něco produktivnější.

Vývoj parlamentu – 2. fáze

Ti „velcí“, ti, kdo založili tento parlament, odešli. A co teď, co budeme dělat? Tak zhruba se dá popsat začátek této fáze. Z parlamentu odcházejí studenti, kteří parlament dostali do současné podoby, většinou kvůli odchodu ze školy, každopádně podstatou je, že v parlamentu už nejsou ti, kdo ho vytvořili/postavili/vybuodovali/založili.

Parlament v této fázi zpomaluje. Ať už z hlediska počtu lidí nebo z pohledu kreativního výkonu. Je nyní spíše skupinou rovných individualit nežli těch aktivních a těch pasivních. Dostává se mu generační reflexe jeho aktivity. První skupina, která reflektuje dosavadní aktivitu

parlamentu, jsou mladší ročníky, které parlament přebírají, a záleží na předchozích generacích, kolik smyslu, zkušeností a nápadů jim dokázaly poskytnout v „dělání“ parlamentu. Další reflexe přichází od zaměstnanců školy. Nebezpečí v této fázi pochází především ze ztráty velkých osobností parlamentu, které působily jako pojící element členů, dávaly parlamentu svoji myšlenku⁷⁾.

Klíčová slova: další generace, kontinuita, změna myšlenek, napojování na školu, širší rozsah

Doporučení pro parlament v 2. fázi

1. Vytvářejte vazby uvnitř parlamentu

Nic není větším
kreativním podhoubím
než přátelství.

Po odchodu prvních členů může zůstat v parlamentu anonymita. Ano, někteří se znají velmi dobře, ale velká část parlamentu nebude znát více než polovinu lidí jménem. A pokud ani nevíte, s kým diskutujete, tak se vám diskutovat příliš nechce, natož spolupracovat.

Ano, je možné se o zasedání představit, hrát seznamovací hry, ale kvůli souhře okolností, jako je nedostatek času, vyčerpání školou a vůbec toho šoku najednou se představit úplně cizím lidem snižuje jejich efektivnost.

Nejllepší možností je **uspořádat teambuilding**. Na dva až tři dny se seberte, někde se zavřete a seznamujte se, poznávejte zákoutí osobnosti ostatních lidí v parlamentu, co je motivuje, co je zajímá, proč vlastně jsou v parlamentu. Teambuilding proložte i nějakou prací, zkuste naplánovat něco do budoucna.

⁷⁾A také prestiž, kterou získali především za organizaci skupiny, která dokáže velké věci.

Vývoj parlamentu – 2. fáze

2. Pravidelně komunikujte

s lidmi mimo parlament,
kdo se aktivně pohybuje
v prostředí, kde je, nakonec
bude uznán.

Pokud parlament dobře
nespolupracuje jako celek se
zaměstnanci školy, neexistuje
v něm kontinuita a známé
jsou pouze tváře výrazných
členů. Tato propojení je třeba
dlouhodobě vytvářet.

Chodte na porady
učitelského sboru⁸⁾ a třeba jen
poslouchejte nebo i navrhněte. Nechte
u ředitele školy e-mail na vedení
parlamentu, aby vám posílal, co se ve
škole děje, co kdo nabízí za mimoškolní
aktivity⁹⁾, ale také proto, aby kdyby něco
potřeboval, vám napsal jako zástupci
parlamentu. Vytvářejte komunikační
struktury. Jemu to ulehčí práci a vás zase
napojí na oficiální struktury.

⁸⁾ Pro přesnost, poradami učitelského sboru je na mysli pouze neformální setkávání učitelů a vedení školy. Vedle nich ovšem existují také formální čtvrtletní schůze učitelů a vedení školy, kde se řeší evaluace výuky za čtvrtrok, kam může vedení školy či učitelé omezit přístup.

⁹⁾ E-maily ředitelů škol jsou často ve velkých adresářích, kam různé organizace zasílají nabídky různých mimoškolních aktivit.

Vývoj parlamentu – 2. fáze

3. Proces předávání zkušeností,

protože zkušenosti jsou
měna parlamentů.

Ve vedoucích pozicích parlamentu nechte, ať se kryjí mandáty nastupujících a mandáty odcházejících, a to alespoň po dobu půl roku, aby měli nováčci možnost načerpat všechny zkušenosti a postřehy od zkušených.

Sepisujte své práce – vytvářejte dokumenty, myšlenkové mapy, něco, na co se mohou ostatní, co vás třeba nebudou mít možnost poznat, podívat a zjistit, co jste v parlamentu dělali.

V parlamentech velmi často dochází ke ztrátě zkušeností. Jedna generace, která se za těch pár let, co dělala parlament, naučila jeho zákonitosti, odchází, a s jejím odchodem o ně parlament přichází a musí znovu nalézt už jednou objevené, pokud zkušenosti nebyly včas předávány už během činnosti dalším novým členům.

Přečtete si celý článek o kontinuitě o pár stránek vedle.

Vývoj parlamentu – 3. fáze

Klíčová slova: ztráta zájmu, chybí oficiální uznání, otázka, „jak to vlastně dělat“, není to už jisté

Studenti si už nepamatují, proč byl parlament založen. Chodí si každý týden jenom společně sednout a moc neví, co dělat. Parlamentu trošku došel smysl, opakuje stále stejné akce a nově se vůbec nedaří, buď na ně nikdo nepřijde, nebo je vedení školy nepovolí.

Parlament se v tuto chvíli zastavuje. Dochází ke stagnaci počtu členů parlamentu a postupnému úbytku z důvodu generační obměny. Není tu nikdo, kdo by vedl parlament, je tu jedinec nebo skupina, která vyvíjí aktivitu, ale většinou pouze na udržení parlamentu, nerozvíjí ho. Studenty je parlament vnímán jako skupina několika lidí, co se scházejí a bůhví, co dělají. Zaměstnanci školy chovají

k parlamentu rezervovaný vztah, rádi by mu důvěřovali, ale neděje se tak, protože nemají příliš informací o tom, co vlastně dělá.

Problémem v této fázi je, že parlament není „institucí“, ale skupinou. Není zde jasné napojení parlamentu na žáky. Stejně tak chybí vedení parlamentu dostatečná legitimita a iniciativa, aby ostatní motivovala k práci – prostě jsme si někoho zvolili.

Doporučení

1) Začněte s teambuildingem, a to pravidelně.

- Je potřeba rozbít anonymní atmosféru, kde nikdo vlastně neví, co dělá. Parlament musí najít svůj vlastní aktuální smysl. V minulosti jste dělali hlavně akce, ale nyní je třeba více žádána platforma mezi studenty a učiteli. To je potřeba najít.

- Zároveň je potřeba zajistit vznik vztahů a kultury uvnitř parlamentu. Kultura se nevybuduje sama, kultura se musí tvořit od hodnot. Je potřeba zakořenit tyto hodnoty, protože bez nich dlouhodobě parlament nevydrží. Diskuzi lze dlouhodobě vést pouze v kultuře, která si cení druhého člověka, přijímá cizí názory a reaguje na ně. A to se nevytvoří samo.

- Na teambuilding možná neprijedou všichni, ovšem to nevádí, přijedou alespoň ti, kdo to s parlamentem myslí vážně. A to je to, na co byste se měli zaměřit, protože už jen to, že ostatní obětují několik dní, aby přijeli, znamená, že jsou ochotni obětovat svůj čas pro parlament vylepšovat, a o tom to celé je.

- Dále viz doporučení fáze 2.

2) Zprocesujte se. Protože jasně daný proces je zárukou trvalosti.

- Trvejte na termínech a dohlížejte na ně. Samozřejmě, že se ze začátku nebudou dodržovat. Ovšem tím, že se při překročení deadlinu připomeneme, bude jednak vidět, že na daném úkoly skutečně záleží a zároveň že jeho nesplnění není úplně libovolné.

- Zkuste jinou strukturu práce, vytvořte menší výbory, které budete jen zastřešovat a ony budou vytvářet činnost, například na jednotlivé akce, na internetovou komunikaci nebo zastupování parlamentu před zaměstnanci školy.

3) Vytvořte plán roku, protože plánování brání laxnosti a neustálé změně chování parlamentu.

- Vytvoření pevného plánu s pravidelnými schůzkami umožní mnohem lépe plánovat práci, v důsledku čehož s méně schůzkami proberete více témat, jelikož bude jasně, co je na kterou schůzku naplánováno. Zároveň je dobré do plánu zanést schůzky Reflexe, kde bude programem pouze zreflektovat práci parlamentu, upozornit na dobré a špatné věci a „pomyslně“ vyčistit stůl.

Vývoj parlamentu – 4. fáze

Klíčová slova: napojení na oficiální strukturu, jedna cesta, omezení/oddálení chytrých a schopných

Ten parlament je opravdu dobrý. Teď připravujeme tento projekt, lidé se chodí ptát, co je ten parlament zač. Máme tam fakt dobrou skupinu a i s vedením školy se umíme domluvit.

Parlament je v tuto dobu v pohybu. Funguje jako doštědivá síla, která přitahuje další studenty a motivuje je k aktivitě. V parlamentu je pracovní a kreativní nálada, vznikají zde nápady, které získávají podporu. Směrem ven je parlament vnímán jako zastupitelský orgán, kde se řeší věci, které mají dopad.

Největší nebezpečí této fáze parlamentu by se dalo shrnout pod úsloví „S jídlem roste chuť“. To se projevuje

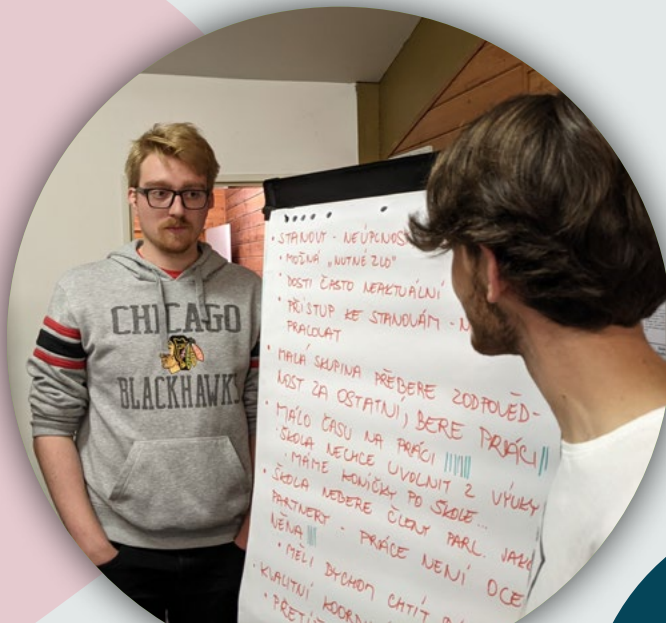
ve všech složkách parlamentu. Uvnitř parlamentu může vést pracovní a kreativní prostředí k vytváření kreativní elity. Těch, co mají více času či mají větší nadání pro vymýšlení aktivit parlamentu. Vytvoří ze sebe jakousi skupinu privilegovaných, která si řídí parlament sama. Směrem ven parlament začne působit jako něco příliš vzdáleného studentům, něco, kde se ani neřeší jejich problémy, ale problémy úzké skupiny studentů. Směrem ke škole to zase může vést ke sporu s vedením v partikulárních problémech.

Doporučení

1) Pěstujte odpovědnost a reflexivnost.

- Ve svých procesech dávejte důraz i na zpětnou vazbu, ptejte se, co koho zajímalo, co zase bylo špatné, jak účastníků, tak i těch, kdo na tom pracovali. Vaším cílem je udržitelnost a pro tu je typická přizpůsobivost.

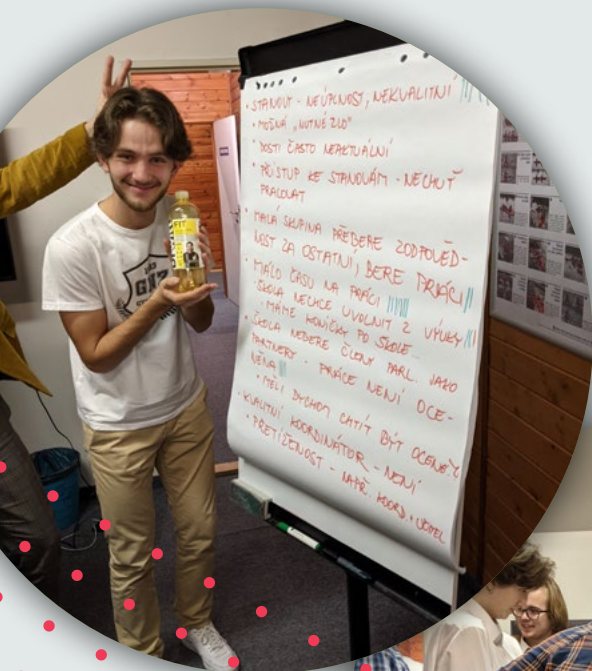
- Ano, může se poté zdát, že se točíte v neustálém kruhu, toho, na co si lidé stěžují, a proto je potřeba zavést také pozitivní feedback. Naučte se řádně oceňovat lidi, kteří něco tvoří. To, co chcete podporovat, musí být podpořeno, jinak to nepřežije.

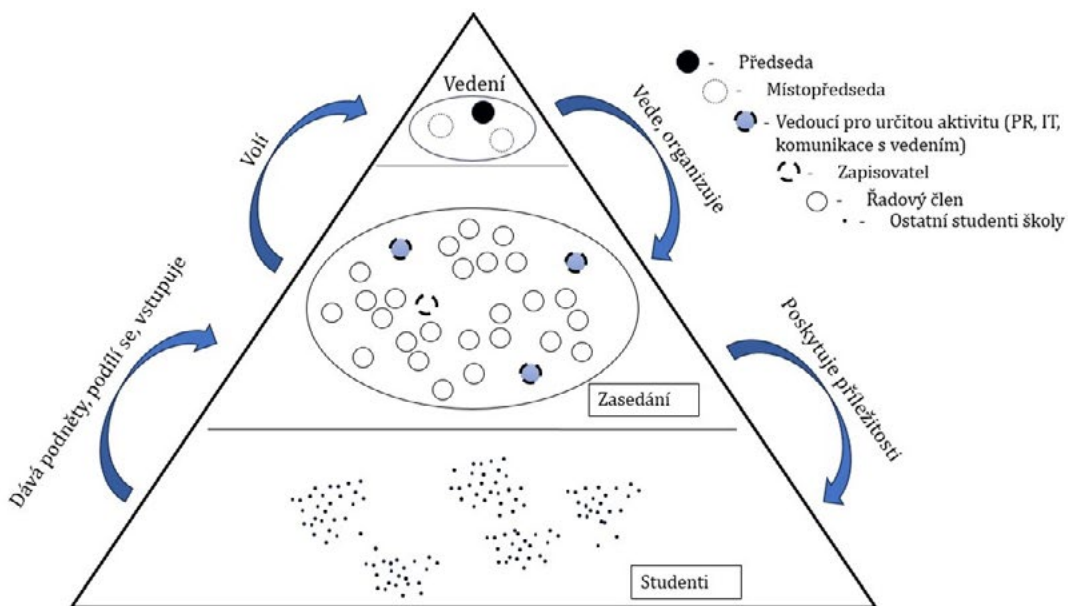
Vývoj parlamentu – závěr

Na závěr snad jen dodat, že každý parlament má vlastní a originální složení aspektů a zkušeností, které budou vytvářet jeho vlastní příběh.

Stejně tak nelze fáze vnímat jako oddělené kapitoly, které začínají tam, kde druhé končí. Fáze se překrývají. Jedna fáze se vyřeší a hned je parlament na vrcholu druhé. Ve stejnou chvíli, kdy parlament řeší nábor nové členské základny, právě vyřeší komunikaci s vedením a zároveň si uvědomil, že někteří jeho členové ho začínají obcházet. Fáze nemají sloužit jako předpověď vývoje parlamentu, ale jako výstraha: „Toto se může stát i vám.“

Přílohy: některé možné struktury parlamentu

Pyramidová struktura Parlamentu

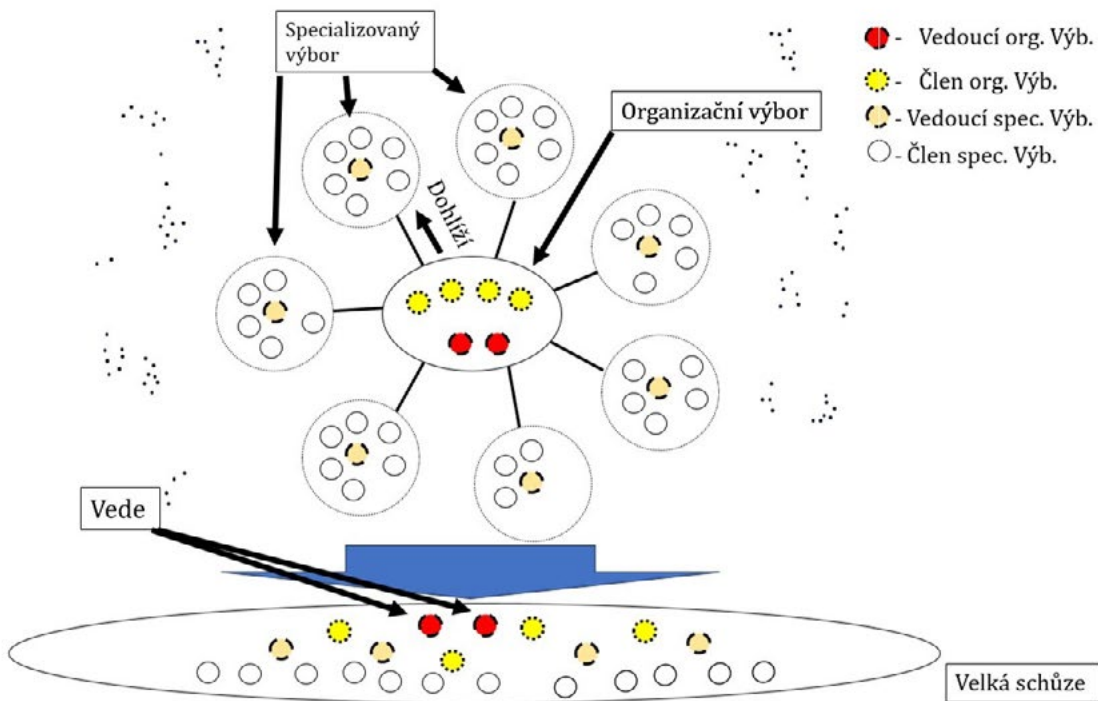
Výhody

- jednoduchá struktura
- jednoduchý řetězec vedení
- jasná struktura odpovědnosti

Nevýhody

- vysoké nároky na předsedu
- nedostatek prostoru pro individuální iniciativu
- nerovnoměrné rozložení práce a zásluh – předseda je vidět

Přílohy: některé možné struktury parlamentu

Alternativní struktura samosprávy (výborová organizace)

Výhody

- větší samostatnost členů
- možnost soužití více aktivních lidí v různých výborech
- efektivnější rozdělení práce

Nevýhody

- potřeba dostatku aktivních lidí
- složitá struktura
- potenciál rebelujícího výboru
- nutnost vyšší organizace

POTĚŠIL JSTE MNE, I JÁ VÁS POTĚŠÍM...

parlamentní kultura

Tento text pojednává o parlamentní kultuře. Jeho hlavním cílem je poukázat na to, že něco jako parlamentní kultura vůbec existuje. Dále že se odvíjí od sdílených hodnot a že je možno svůj parlament kultivovat!

Co je to ta kultura?

Kultura je velmi široký pojem. Ať už o něm přemýšlíme filosoficky jako o (předávaném a společném) systému hodnot a pohledu na svět, jako o vzdělávání, růstu, výsledcích fyzické a duševní práce, nebo konkretizovaně v každodenním životě jako o umělém a uměleckém pojetí a výsledku činnosti, jako o dědictví nebo jako o prostředí zábavy, můžeme z toho všeho vyjít i pokud se bavíme o parlamentní kultuře. Ve všech případech vidíme aspekt nějaké tradice, kontinuity, trvání, zároveň prvek nového rozvíjení – jedná se tedy v zásadě o proces. Rovněž se jedná o cosi společného, sdíleného, co však stojí na osobních přesvědčeních zúčastněných jednotlivců. Těmto sdíleným přesvědčením se většinou říká hodnoty. Kulturou společenství můžeme tedy rozumět projev určitého sdíleného souboru hodnot.

Sdílené hodnoty a jejich projevy

A odtud už prakticky. Pojdme se podívat na reálné projevy jednotlivých hodnot, které většinou jsou (měly by) být přítomny ve studentských samosprávách. A které tvoří tedy onu kulturu. Zde jsou rozebrány základní čtyři – komunikace, respekt, pokrok/kreativita, odpovědnost – které se nejčastěji objevují; je ale možné a v pořádku, že na některou dáte větší důraz, formulujete ji trochu jinak nebo třeba přijmete s další, která zde uvedena není.

Jak s nimi pracovat

V podstatě nad každým projevem hodnoty se lze zamyslet v širších souvislostech, umístit si ji v hlavě (či na papíře) na jakousi 3D škálu. A v každém případě si lze představit také jinou možnou formu, intenzitu. A ve většině případů lze tento projev na té škále některým směrem posunout.

Malé projevy

(drobnosti, čeho si člověk většinou ani nevšimne...)

Výrazné projevy

(veliká gesta, nezapomenutelné chvíle, narrativy...)

Pozitivní projevy

(prospěšné pro parlament, jeho chod, reputaci, atmosféru...)

Negativní projevy

(škodlivé pro parlament jako celek, některé jednotlivce, produktivitu...)

Projevy na úrovni jednotlivce

(jak vystupuje, jak přemýšlí, jak vnímá...)

Projevy na úrovni celku

(jak je o něm smýšleno, nakolik je brán vážně, nakolik je to všeobecný fenomén...)

Všechny rozměry komunikace – příklady

U nás na škole se v podstatě všichni, kdo se znají z parlamentu, zdraví na chodbách. „Ahoj“.
To je aspekt kultury na úrovni **jednotlivce**. Je to tedy **malým projevem** komunikace, která je otevřená, přímá, přátelská a hlavně: probíhající na denní bázi.

A konečně: Parlament jako těleso (**jako celek**) je schopen komunikovat navenek, že je společenstvím funkčním, aktivním a pozitivně naladěným. Učitelé či ostatní studenti proto vědí, že se mohou na parlament kdykoliv obrátit.

Posun je možný

Že není možno ze dne na den učinit rozhodnutí: od nyníška se všichni zdravíme na chodbách? To snad ne, ale je možno učinit kroky pro to, aby se členové parlamentu znali jménem a osobněji, cítili jistou sounáležitost a vzájemnou pozitivní vazbu. Ideální je uspořádat celoparlamentní teambuilding, opět ideálně třeba dvoudenní, ale i pravidelné zařazení „icebreakerů“ do programu zasedání může učinit divy. Pět minut, kdy si lidé vypráví, co je naposledy rozesmálo (a neříkají to sousedovi ze třídy), nebo se snaží postavit most ze špejlí, nakonec posune i domlouvání školních automatů, změny systému volitelných předmětů či čehokoliv dalšího více než mnohahodinová vážná setkání, neboť probíhá aktivní a pozitivně na laděná komunikace.

Výrazným projevem takto nastavené komunikace je, že často chodí informační emaily, které jsou předmětné a také na ně jsou schopni lidé zareagovat, vše se vyřeší v dohledné době.

Je to pro parlament funkční – **pozitivní projev** – komunikace je přece jedním z pilířů! Na druhém konci škály (**negativním projevem**) by byla situace, kdy by se lidé mjeli na chodbách mlčky. Ba co hůře, možná by se ani nezaregistrovali, neboť by si nebyli jistí, kdo z jakých tříd by měl v parlamentu být.

Je fajn se podívat na níže vypsané body, zamyslet se, jak v našem parlamentu fungují a zda by náhodou nepomohlo se na něco takového „abstraktního“ zaměřit. Prostě nedívat se na zasedání či jakoukoliv jinou akci jen z hlediska obsahového, ale i z hlediska nepsaných pravidel a zvyků, které panují.

s veřejností
(např. budoucími studenty)?

směrem k vedení
školy?

Komunikace
Jak komunikují
členové
parlamentu...

s ostatními
studenty na škole?

s jinými studentskými
samosprávami?

mezi sebou?

školního časopisu

sociálních sítí

nástěnky

zasedání

Komunikace
A to v rámci...

e-mailů

osobních schůzek

školního rozhlasu

jak často tato
komunikace probíhá

je rezervovaná
pro některé členy,
nebo otevřena
všem

Komunikace
Tedy prakticky...

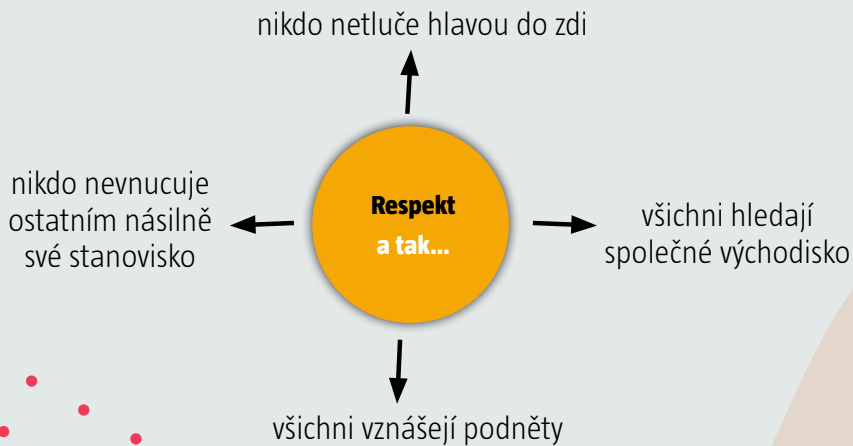
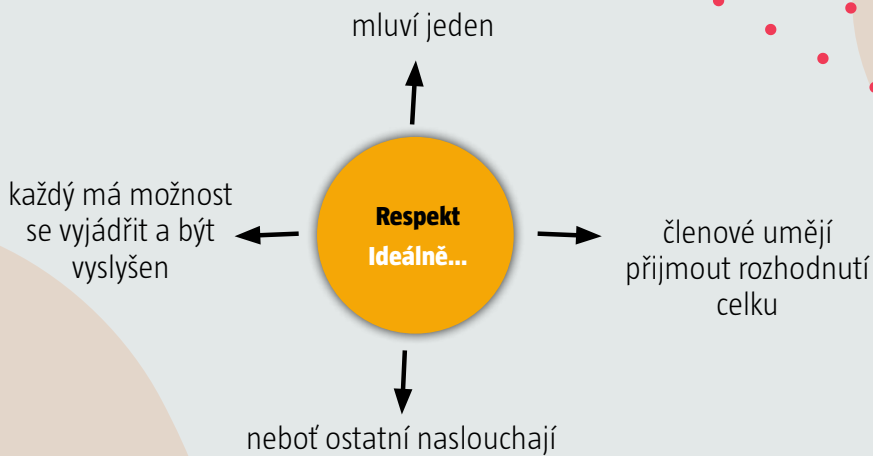
k čemu všemu se vůbec
vyjadřují

jaké se používají
výrazy

co mají na sobě

jaký body language

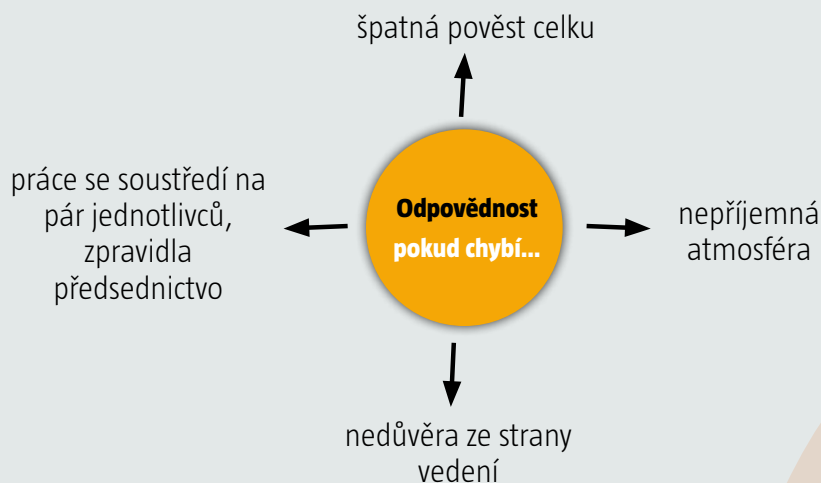
jaká úroveň spisovnosti a formálnosti

Pokrok, kreativita

rozpoznání co je zachování hodná tradice či pevný základ a co bezdůvodné „tak se to vždycky dělalo“ (př.: vykání vyučujícím s historickým důvodem vs. Ne přespávání ve škole, forma maturitního plesu) → naznání že není „nutný striktní průběh“ → neformální setkání, brainstorming, sjednocení kolektivu, společná vize + využití potenciálu + práce s realitou + inspirace vnějšími podněty → krok

do neznáma, posouvání hranic (souběžně komunikace) = nová akce, forma → zpětná vazba, práce s názorem, respekt... a to v rámci: formy vzdělávání, metod, rozšiřování (povědomí o) možnost studenta/destigmatizace

nastavit hranice a ty poté
komunikovat

**Odpovědnost
tedy nutno...**

pracovat s cíli a prioritami na
všech rovinách

mít důvěru ve schopnosti druhých

Shrnuto, podtrženo

Přemýšlení o parlamentní kultuře může být velice nápomocným nástrojem, jak vyřešit či vylepšit mnoho zdánlivě nepostřehnutelných či nesouvisejících fenoménů a posílit demokratické hodnoty, na kterých parlament stojí.

KONTINUITA V PARLAMENTU

Parlamentsy totiž vycházejí z **demokratických hodnot** (více viz články kultura v parlamentu), které jsou aktuální v určité míře v životě školy vždy a **je třeba je opečovávat**. I proto se parlamentsy svou povahou snaží o práci v dlouhodobějším měřítku – jde jim o **pokrok**, budování na předchozích výsledcích, jakkoliv je to v prostředí neustálé změny (nejen studentů a vyučujících) náročné.

Každý parlament by měl ze své podstaty působit **dlouhodobě**. Nejde o uspořádání jedné besedy, prosazení jednoho požadavku nebo zlepšení vztahů v jedné generaci studentů – **nejde o jednorázový projekt**.

I proto je zásadní usilovat o to, aby v každém parlamentu byla **kontinuita** (v know-how, kontaktech i zodpovědnosti) a ni navázaný systém předáváníí.

Na co v následujícím článku najdete také odpověď:

- V čem může být problematický*á jinak dobrý*á, ale hlavně silný*á předseda*kyně?
- Jaké problémy způsobují, že kontinuita v parlamentu není nebo že mizí?
- Proč je dělání poznámek ze schůzek opravdu důležité?
- Jak kontinuitu podpořit?

Problémy

Kontinuitu chceme, ale často nemáme. Jak je napsáno v článku „Cyklus parlamentu“, prochází si parlament během svého života různými **fázemi**, které mohou **ohrožovat a ničit jeho kontinuitu** a vlastně i stabilitu. Pojďme se podívat na to, o jaké obtíže jde.

Personální oblast

Špatný nábor členstva

Často se například stává, že parlament má problém s náborem nových členů – důvody mohou být různé: např. slabé PR parlamentu, nečekaný odchod hodně členů/členek ve 4. ročníku. Příčinou může být i kombinace důvodů, které jsou zapsané níže, nebo takové, které je doprovázejí, jako byl v posledních letech koronavirus. Každopádně je těžké udržet kontinuitu, když není nikdo, kdo by onu „hořící pochodeň“ převzal. Důsledkem je, že je často třeba začít budovat vše nebo valnou většinu věcí znovu.

Problém „pevného jádra“

Občas se v parlamentu utvoří „pevné jádro“, které se zvenčí může zdát neprostupné, což může snižovat chuť některých lidí se zapojit, protože nevidí příležitost, jak se dovnitř vůbec dostat.

Nedorozumění

Někdy se – možná i kvůli tomu „pevnému jádru“, nedostatků teambuildingových aktivit atd. – může stát, že si „nová“ a „stará“ generace nerozumí, nedokážou se příliš propojit.

Problémy v předsednictvu

Nešťastnou, ale častou skutečností, která může vést k narušení nebo úplnému zpřetrhání kontinuity, je boj o popularitu a moc, a to hlavně v předsednictvu. Pojďme se na to podívat blíže.

Byť to v žádném případě není dle našeho smyslem parlamentu, někteří ho využívají jako **příležitost, jak získat popularitu a moc**. Některé lidi potom ona moc, pocit vlastní důležitosti může uchvátit, byť prvotně přicházejí s dobrými úmysly. Výsledků je každopádně několik.

— V případě uchvácení moci **není delegována práce**, naopak je koncentrována, vše podléhá schvalování, potvrzování ze strany jednoho člověka, což může vést i k mnohým průtahům.

— V případě, že se o moc bojuje, je **vypjatá a tíživá atmosféra**, což je poškozující pro otevřenost a kritiku.

— Obecně jsou ale ostatní spíše **demotivováni**, ztrácejí chuť participovat, protože jsou jejich nápady/návrhy vyhazovány jako nepodstatné či špatné nebo protože mají nenaplněnou potřebu důvěry.

Jeden (důležitý) člověk dělá všechno

Někdy nejde nutně o politické boje, ale o **důležitost některých osob** (hl. předsedy/předsedkyně), které mohou mít problém odhadnout, kolik práce by měly odvést. Místo toho, aby tlačily pákou stroje parlamentu všichni, tlačí jen jeden, což může vést k celkové neefektivitě práce nebo např. k nepředání zkušeností jiným. Těmto lidem chybí nadhled (je třeba spíše zaměřen na výsledek práce a ne na samotný proces), možná i pomoc v oblasti leadershipu.

Problém, když si předseda vychová nástupce (?)

Zajímavou situací z hlediska kultury v daném parlamentu může být, když si **předseda*kyně sám*a vybere a „vychová“ jednoho konkrétního člověka jako svého nástupce**. To bychom mohli většinou označit za dobré pro kontinuitu. Ale co demokratičnost předání? Můžeme zde pozorovat, jak se střetávají jedny z ústředních hodnot. Jde o kontinuitu, která je navázaná na pokrok, snahu ustavičně zlepšovat, a o demokratičnost a otevřenost parlamentu. Nelze s jistotou říct, že jedna je důležitější než druhá – to ne. Ale vidíme jako problematické, pokud se kvůli hájení kontinuity umenší (dlouhodobě) důležitost demokratičnosti, nebo ještě hůře, pokud se za jejím vyzdvihováním skrývá čistý osobní zájem. Vychýlením jedním či druhým směrem je každopádně v pořádku – ale jen za předpokladu, že se na něm shodne valná většina lidí v parlamentu. A tak tomu je i u jiných střetávajících se hodnot.

Neexistence systémů předávání

Zapomínání systémů předávání

- Potíží, která se často děje souběžně s dalšími, je **zapomínání na systémy předávání** (zkušeností, know-how) nebo jejich úplná neexistence. Přitom právě to je pro kontinuitu klíčové. Pokud se nám nepodaří nastupující generaci (či určitému jedinci) alespoň v hrubých obrysech předat, co daná funkce/systém/struktura obnáší, jaká je kultura a hodnoty v parlamentu, jak se věci mají a co (ne)dělat, znamená to velkou nejistotu, mnohé nesnázi a hlavně budování většiny skutečností znovu.

Stanovy jako „kuchařka“ na postupy

- Mimo jiné i proto existují stanovy a další podobné dokumenty – v podstatě jde o „kuchařku“. Lze v nich najít zkušenosti předchozích parlamentářů v podobě **základních postupů** (průběhu voleb, podoby zasedání), orgánů parlamentu (předsednictvo, výbory) a různých krajních situací. Zmiňuje ale i hlavní misi parlamentu a jeho hodnoty. Je však třeba zmínit jednu důležitou skutečnost. Objevování stále znovu stejných témat a řešení stejných problémů bezpochyby vcelku objektivně zabraňuje pokroku parlamentu a jeho lepšímu působení ve škole nebo městě. Nicméně – jedním ze základních a neméně stěžejních cílů parlamentu je, že jedincům poskytuje příležitost získat zkušenost, chybovat, zjišťovat, tvořit, učit se a posouvat se osobnostně. A co s tím souvisí a je také neméně důležité – **získávají tak kompetence pro demokratickou kulturu**. Učí se efektivní a ohleduplné komunikaci, spolupráci, vzájemnému respektu a ponětí o vlastní hodnotě – čímž ve svém důsledku přispívají celé (demokratické) společnosti. Zapisování všeho a úpěnlivá snaha se držet rad starších proto není vždy na místě.

Jak zlepšit kontinuitu?

Cest je mnoho a žádná z nich není zaručená.

Co pro kontinuitu děláte?

- Začít můžete třeba tak, že se **společně zamyslete nad tím, co pro kontinuitu vůbec děláte**. Vezměte si svoje hodnoty a napište si, jak se vám je daří v práci parlamentu promítat - a hlavně, jak se vám daří plnit vaše cíle. Posouváte se v jejich plnění v čase? Je vidět vůbec nějaký plán za tím celým? Pokud ano, výborně! Pokud ne, zkuste vymyslet, **co je současnou hlavní brzdou** - i k tomu by vám měl pomoci tento text. Jestliže ale nejde o hluboký a zásadní problém, **stěžejní je řešení**.
- Vyberte si "jen" jednu/dvě větší oblasti, ve kterých se chcete zlepšit a například pomocí metody SMART si k ní **vymyslete jednoduché a dosažitelné cíle**. Přílišné množství plánů totiž může být paralyzující. Jeden zastřešující cíl na (půl)rok stačí - je důležité mít v parlamentu i volnost a často už tak může být množství činností, které parlament běžně dělá, vcelku velké a neméně důležité.

Dělejte věci pravidelně

- A to je druhý bod - **dělejte některé z činností parlamentu periodicky a dlouhodobě s nimi počítejte**. Zasedání jednou za tři týdny, teambuilding v listopadu, druhý v dubnu, volby v říjnu - a ideálně každý rok zhruba ve stejném období. Udělejte si jakousi časovou osu, a získáte tak vcelku jednoduše stabilitu.

Vytvořte si systémy předávání

- **Nastavte si jednoduché systémy předávání zkušeností a funkcí**. Vytvořte si dokument, ve kterém bude základní popis jednotlivých pravomocí, povinností nebo třeba časové náročnosti. Vymyslete formát schůzky, na které budou zkušenosti předávány. Jestliže z parlamentu odcházíte, domluvte se, že neodejete ze dne na den. Můžete nováčkům poskytovat zpětnou vazbu a zaučovat je.
- **Zvole si dva předsedy pro lepší kontinuitu**.

Na tento proces předávání a systémy s ním související je vhodné dbát o to více, pokud se jedná o nového předsedu/předsedkyni. **Jestliže starý předseda odchází, může (a možná by měl) část svého posledního volebního období věnovat přípravě a předání know-how**. Aby proběhlo hladce, některé parlamenty mají předsedy dva, přičemž každému z nich začíná volební období

(ročním) odstupem. V tu chvíli je větší pravděpodobnost, že je kontinuita zajištěna, neboť je vždy **jeden předseda/předsedkyně, který má zkušenosti, jež může předat novému předsedovi/předsedkyni**.

- **Oslovte kandidáty**.

Podpořit proces předáváním můžete i oslovením co nejlepšího kandidáta. Proto **je vhodné pozorovat parlamentní nováčky** již od začátku vstupu do něj. Sledujte je na zasedání, při práci na akcích a na teambuildingu. Sledujte, jaký mají vztah k vašim hodnotám, jak vycházejí s ostatními a jestli obecně mají předpoklady pro funkci předsedy.

- **Pracujte se stanovami**.

Pracujte se stanovami nebo podobnými dokumenty, připomínejte si je. Právě na nich lze dobře vidět, jestli v parlamentu kontinuita je. Jestliže se s ní aktivně pracuje, měly by to reflektovat i ony (ačkoliv měnit je každé zasedání je silně nepraktické).

- **Udělejte příručku pro zaběhlé akce**.

Vytvořte si jednoduchou „**příručku**“ pro zaběhlé akce. Měla by vysvětlovat hlavní myšlenku, obsahovat potřebné kontakty a základní instrukce k jejímu provedení. I proto je důležité si v průběhu organizace (a hlavně po ní!) **dělat sdílené zápisky** a mít někoho, kdo je bude opečovávat. Ušetří vám to spoustu práce – i dalším generacím.

- **Vemte nováčky do týmu**.

Netvořte pracovní skupiny jen z lidí, co už jsou ostřílení, ale vždy také vezměte nového člověka, pokud to je možné, aby se otrkal, zároveň zapojil a mohl navázat na minulou práci.

- **Mluvte s koordinátory, vyučujícími a veterány**.

Obracejte se, pokud je to nutné, na vyučující nebo koordinátory. Oni většinou na škole jsou přece jen déle a mají spousty zkušeností. Nebo se obraťte na „staroušky“ – na veterány parlamentu. Pokud nastupujete jako předseda/předsedkyně, ptejte se, zjišťujte, co vaše práce bude obnášet, co (ne)funguje a čeho se vyvarovat.

- **Prostě buďte produktivní**.

Jednou z nejlepších pojištěk kontinuity v parlamentu je, když je sám o sobě produktivní a funguje. Je důležité dělat (pracovat) a scházet se – ne pro scházení samotné, samozřejmě. S tím souvisí i to, že když je četnost zasedání nízká, tak se nedá nic moc stihnout a zároveň není jednoduché vymyslet a následně realizovat dobré nápady. Děláním – mnohé problémy zahání.

Závěrem

Problémů s kontinuitou v parlamentu je mnoho a je těžké ji udržovat. I tak je nicméně stěžejní se jí zabývat a snažit se ji v práci parlamentu vidět a uvědomovat si ji, abyste s ní dokázali pracovat. Udělejte alespoň první krok a zamyslete se – návod máte v prvním odstavci „Jak zlepšit kontinuitu“ – nad tím, co pro ni momentálně děláte.

SPOLUPRÁCE

Tento článek bych chtěl otevřít jednou otázkou. Jak přistupujeme ke svým spolužákům, učitelům a ostatním studentům na středních školách? Jako k sobě rovným, nebo jako k „dětem/studentům“ a učitelům? Oba tyto přístupy v sobě mají benefity a negativa, i když jeden z nich je pro fungování parlamentu mnohem lepší.

Když škola parlament nepodporuje

Problémy při komunikaci mohou nastat z obou stran, ale nejprve se podívejme, co může vést učitele a vedení školy k neochotě, nekomunikaci se studenty, tedy nepartner-skému přístupu. Důvodů může být opravdu nepočítatelně, proto se zaměřím na ty hlavní, které mi přijdou jako velice zásadní.

- 1) Jako největší důvod bych označil odpor ke změnám a jejich pracovní nastavení. Někteří vyučující mají nedůvěru k projektům, které staví studenty do partnerské pozice, což je pochopitelné, pokud jsou zvyklí na jiný systém. Případně změny v tom případě považují za ohrožující.
- 2) Další důvod může být skepse ke konceptu studentských samospráv. Zde se můžeme setkat s důvody jako: „je to zase nějaká politika“, „oni nám budou kecat do toho, jak to máme dělat“ a „obávám, že to studenti použijí jako nějakou formu vyhnutí se výuce“.
- 3) Pokud jste už déle fungující samospráva, může se stát, že vaši předchůdci po sobě zanechají problém, nebo neúspěch v podobě nějakého nevyvedeného většího projektu. Takováto situace může vyústit ke skepsi a navrácení do bodu základní nedůvěry mezi vámi a učiteli.

Předcházení těmto problémům a jejich řešení

I když vám tyto problémy mohou přijít triviální a nelogické, jejich řešení triviální rozhodně není.

Nejdůležitější je při komunikaci pamatovat na „rozložení síl“: kdo zde drží rozhodovací pravomoc a kdo je v právu. Vy jako samospráva máte právo na existenci, ale jak se říká „bez práce nejsou koláče“, také bez mravenčí práce směrem k vyučujícím nikdo neuvěří, že máte skutečně co říct a můžete škole a studentům přinést něco dobrého. Může se vám stát, že s přístupem školy ke studentskému parlamentu nebudete souhlasit. Můžete se klidně dovolávat ke zřizovatelům (u gymnázií je to kraj či soukromá/právnícká osoba, u základních škol město/městská část nebo soukromá/právnícká osoba), ale tím druhou stra-

nu maximálně tak „zatlačíte do rohu“ a vaše plány se nikam neposunou. Musíme si uvědomit, že většinu času bude jednodušší a produktivnější trochu ustoupit a přehodnotit naši strategii a snažit se najít společnou cestu a řešení, než se rovnou přít s vedením.

Pro komunikaci je výhodné si určit styčnou osobu, např. koordinátora, učitele, který s vámi rád pracuje, nebo členy vedení školy (ředitel, zástupce ředitele) a s těmito osobami můžete jako samospráva řešit, co potřebujete. Je velmi výhodné, ale ne povinné, aby s těmito lidmi komunikovala jedna/dvě osoby, jež s nimi nemají osobní neshody. To umožňuje udržet komunikaci na neutrální půdě, a tím se nám zlepšují šance pro pochopení a otevřenost. Tato role mluvčího je velmi důležitá a může ji zastávat předseda, ale i kdokoli jiný z parlamentu.

Když se podíváme na problém s odporem ke změnám, na ten často platí schopnost ukázat, že parlament je prospěšný, že přináší hodnoty, úspěchy či publicitu. Nikdo vás nenutí se hned na začátku pouštět se do velkých projektů, které se musí komunikovat s velkým počtem členů učitelského sboru. Můžete začít na velmi malých a časově nenáročných projektech, jako jsou studentské volby či maraton psaní dopisů od Amnesty International²⁾. Tyto projekty a jim podobné mají jednu výhodu: dají se zorganizovat zadarmo či s velmi malým finančním vstupem v řádu desítek korun a také jsou lidsky nenáročné. Dalším benefitem je, že se dají zorganizovat o přestávkách v době, kdy není výuka. Postupně se od těchto menších projektů můžeme propracovávat k větším a větším, a to zvláště ve chvíli, kdy se nám akce daří, a navíc vidíme, že se zamlouvají i pedagogům. Pouze mějte na paměti, že celý Řím nebyl postaven za den, tudíž ani učitelé vás nemusí hned respektovat; respekt je získaný delší prací a komunikací.

¹⁾ Studentské volby - JSNS

²⁾ Maraton psaní dopisů (amnesty.cz)

Jak vám mohou pomoci učitelé

Učitelé jsou velký a různorodý tým a také vám může různorodě pomoci. Z předchozích řádků by to mohlo vypadat, jako že na škole nikdo nepomůže a postup samospráv je jen na nás. To nemůže být dále od pravdy; na školách je mnoho pedagogů, kteří jsou plni inspirace a nápadů na projekty. Bohužel jsou ale často zavaleni povinnostmi, kterým se musí věnovat, a nemůžou tedy na projektech pracovat. V tuto chvíli můžete přijít vy jako samospráva a roztáhnout nad nápadem svá ochranná křídla. V takovém případě ale pozor, aby se vám projekt povedl, protože se také může stát, že pokud se projekt opravdu nepovede, už s vámi nebude chtít daný pedagog spolupracovat.

Další věcí, kterou vám může umožnit vedení, je předstoupení před celý učitelé, což má mnohé benefity. Můžete se představit a prezentovat se jako samospráva, také máte možnost odpovídat na veškeré dotazy na přímo, ne přes prostředníka a mnohé další. Pokud se vám takováto šance naskytne, doporučoval bych ji využít k co nejlepšímu zapůsobení, tudíž je třeba být dobře připraveni.

Zdělení problému po předchozí samosprávě

„Jste nově zvolený předseda/kyně vaší samosprávy a říkáte si, jak se těšíte, až začnete pracovat na nových projektech. Najednou na vás vypadne ze skříně obří kostlivec po předchozí/m předsedovi/kyni a vy musíte vysvětlovat, proč studentský parlament nedodal fakturu za školní fotbalky, na které vyčlenil 10 300,- Kč, a teď chybí pro dokončení účetní závěrky.“

Ideální řešení je postupně hledat veškeré informace, kontaktovat kohokoliv, kdo nám může pomoci a nenásilně komunikovat výsledek. Pokud se faktura nenajde, nebát se říct, že se nenašla a že bylo využito všech prostředků, které máme k dispozici. Stavějte se k problému čelem, jen tak ukážete, že můžete být důvěryhodnými partnery a že spolupráce se školní samosprávou má smysl.

Závěr

Tento text bych chtěl uzavřít jednou docela jednoduchou myšlenkou. Každý máme dobré a špatné dny a je důležité k věcem přistupovat pozitivně a s ohledem na dlouhodobého měřítka. Co se nepovede vám, může se povést lidem, kteří nastoupí po vás.

ABY TO VŠICHNI VĚDĚLI

Správné PR dělá hodně, to není žádná novinka. A možná dělá více, než si myslíte. V tomto článku se proto podíváme blíže na to, v čem dobré PR spočívá a co se do něj promítá – na všechny možné **způsoby a účely** v ní obsažené, abychom se dostali k osvědčeným **tipům z praxe** týkajícím se propagace parlamentů. Na závěr se podíváme na **oblasti**, do kterých se PR silně promítá, ačkoliv to není plně intuitivní.

sociální sítě – široký pojem
Je dobré si uvědomit, že se sociální sítě staly mnohem větší součástí našich životů – i proto by s tím alespoň částečně měl parlament počítat a vzít to v úvahu.

**MOŽNÉ
ZPŮSOBY PR**
online

e-maily – je dobré mít širší seznam kontaktů a informovat tak studenty o aktuálním dění

osobně

**MOŽNÉ
ZPŮSOBY PR**
offline

nástěnka – Je to vlastně velmi jednoduché – pokud je nějaký prostor ve škole věnovaný prezentaci parlamentu formou fotek z akcí či zážitků z nich, krátkých popisů výborů a smyslu parlamentu, zaprvé mu to dodává váhu (prostě má ve škole svůj prostor), zadruhé se tím podává reálný a uvěřitelný důkaz (fotky atd.) o tom, co parlament vlastně je a co dělá.

přes třídní zástupce

– Jak píšeme dále, právě v nich se skrývá velká síla. Pokud ale nefungují, nepřenášejí informace a nedokážou se třídou pracovat, stávají se i velkou slabinou parlamentu.

- na dnech otevřených dveří
- na akcích
- rozhlas
- školní časopis

TO DO LIST

- AKCE „JAK SI VLEPŠT PARLAMENT?“

- NASTPAT 1,5 HODINY ZA
POSLEDNÍ DEN

- PRACOVAT S ÚŽASNÝMI
LIDMI

STRUKTUROVANÝ
DIALOG S MLÁDEŽÍ
NAKOUSNÍ, ŘEŠ, JEDNEJ

MOŽNÉ ÚČELY

Nábor nových členů

(nejen prváci!) Zajišťovat si skrze dobré PR a propagaci kontinuitu je základ; pokud se o parlament nikdo nezajímá, jen těžko v něm někdo bude chtít něco tvořit a vylepšovat.

Působení

(především z hodnotového hlediska) Každý parlament má hodnoty, které jsou pro něj důležité a které leží v srdci toho, co dělá. I proto pro něj může být klíčové prostřednictvím PR tyto hodnoty šířit a podporovat je.

Aktivizace studentstva jako celku (např. aby napekli buchty na prodej či přinesli předměty na charitu...)

Informování o... (změna ve fungování na škole, možnost zapojení se do projektu, jít na přednášku, kterou organizujete...)

Provádění procesem (např. dialog mezi studenty a učiteli, studenty a studenty...)

Deklarativní (vyjádření (ne)souhlasu nebo podpory nejčastěji v souvislosti s aktuálním děním – např. ruská agrese na Ukrajině)

TIPY

Promyslete si, s kým komunikujete a co chcete předat

– Nejdůležitější je samozřejmě určit si, právě **kdo** je adresátem sdělení a **co je účelem sdělení**. Tomu následně danou **formu a styl přizpůsobit**.

– Je třeba mít nastavené společné vzorce pro komunikaci. Nejtěžším úkolem je zde vyvážit „vážnost“ parlamentu jako instituce a „lidskost“ spojenou s jeho funkcí jako platformy pro kreativní vyjádření, poznávání studentů a získávání praktických kompetencí.

– Zejména v případě náboru nových členů se vyplatí být hodně osobní a prodat parlament skrze autentické zážitky, zkušenosti a získané dovednosti (neboli už představení parlamentu může být interaktivní, něco objevující atd.). Sebelepší výčet kompetencí nenahradí jejich předvedení v praxi.

Propagace musí být včasná

– Hodí se vytvořit si alespoň půlroční **časový harmonogram**. A to právě včetně toho, kdy se co bude „vypouštět“. Propagace se musí udát včas, jinak sebelepší akce ztroskotá a k čemu je akce bez lidí.

Teambuilding

– **Teambuilding** je nejlepší příležitostí, kdy intenzivně „propagovat“ parlament i v něm samotném. Vždy je zas a znovu třeba činit samotnou činnost atraktivní pro lidi, kteří ji vykonávají, nejlépe samozřejmě skrze jejich osobní motivace do ní promítnuté.

Vytvořte si PR tým, kontrolujte a využívejte třídního zástupce

– Je osvědčené mít **PR tým / výbor / sekci** a obecně nastavený mechanismus předávání informací, stejně jako odpovědnosti v rámci tohoto procesu.

– Je třeba myslet na **kontrolu formální/gramatické** stránky vypouštěných informací – prostě některé náležitosti by měly mít, hlavně u sociálních sítí, co se týče grafiky a popisku u příspěvku formální správnost. Vele důležitý je také čas, kdy se informace vypouští (nejlépe kolem 7. večer).

– Studenti na škole se obvykle dělí do tříd a každá třída má zpravidla **třídního zástupce**. Právě tato skupina může být klíčovou pro přenášení informací a tvoření obrázku parlamentu pro ostatní studenty. Zároveň je i sondou a shromažďovatelem podnětů a často jediným konkrétním člověkem, kterého studenti/studentky znají. A v tom je jeho veliká síla, která by se neměla podceňovat – informacím od lidí, které známe, často přikládáme větší váhu.

- Je v pořádku a žádoucí nechat si poradit s propagací od „**experta**“ (někoho, kdo se v sociálních sítích vyzná) – zejména u té v digitálním prostoru, která je v dnešní době chťe nechťe určující.

Zorganizujte jednoduchou akci, mluvejte o tom, co se děje, a komunikujte hodnoty

- V případě, že parlament začíná, se může hodit udělat nějakou **jednoduchou akci, která „dobře vypadá“**, dobře se prodává parlamentu i škole (např. fotbalový turnaj, psaní dopisů...)
- Je třeba si nejprve pojmenovat, co se v parlamentu děje/daří. I pokud se jedná o dlouhodobější proces, je klíčové, aby lidé vně měli možnost získat informaci, že se něco děje.
- Není na škodu zaměřit se i na komunikaci základních stránek parlamentu – hodnot a smyslu. Právě tyto abstraktní principy je zpravidla nutno pojmenovávat, neboť jinak na ně snadno zapomínáme, byť jsou v srdci snažení, kterým působíme na škole.

JAK DLOUHÉ PRSTY MÁ

Kdo? Přece propagace. Zde jsou uvedeny případy situací, kdy se PR nedaří a způsobuje problémy širšího charakteru.

Gramatické chyby

- Je jedno, zda v e-mailu, na stories či na plakátu, **hrbuka převáží sebenosnější obsah** a poukáže na nekompetentnost. A to v zásadě oprávněně. Pokud není parlament schopen nastavit si mechanismus vnitřní kontroly, jak může být schopen nastavit si vnitřní řád, nebo dokonce společný smysl a cíl?

Nevčasná komunikace

- Akce, která byla vypuštěna s potem v tváří dva dny před jejím konáním, jen těžko získá dostatečnou účast. **Nízká návštěvnost poté demotivuje** samotné organizátory. Navíc ani ti, kteří nedorazí, nemají šanci zaregistrovat, že parlament vůbec něco dělá.

Neschopnost pojmenovat výstupy a přínos

- Kde není co prezentovat, není možno prezentovat. Učitelé ani studenti tedy nemohou mít valné mínění. Navíc pokud si samotní členové nejsou jistí, oč jde, jak a proč se co děje – zda vůbec – jen těžko mohou mít pocit naplnění a vízi, a tedy vytrvávat v činnosti. A pozor – ovšemže **ve skutečnosti se toho může díť mnoho a dobře, ale navenek to vidět není**. A co víc, kdokoliv konfrontovaný – ať už předseda ředitelem či poslanec spoluzákem – sám ztrácí víru ve svou činnost, pokud

nemá po ruce odpověď na otázku „co že ten parlament dělá?“. Možná – smysl parlamentu je totiž ve svém nitru také ten, že působí navenek, pro ostatní – nejen pro lidi v parlamentu.

Použití nevhodného jazyka / způsobu komunikace

- V zásadě jsou zde dva extrémy. Komunikující se mohou nechat unést svým postavením a vyjadřovat se odtažitě, z pozice autority a sebejistoty. Poté nevzbuzují v ostatních studentech sympatie a učitelům se zdají drzí a s přílišným hřebínkem. Nebo je komunikace příliš neoficiální a nekonzistentní a poté ztrácí na vážnosti a stává se fraškou. Studenti tedy nemají v parlament důvěru jakožto v instituci a učitelé si radši už ani nic seriózního nemyslí.

PŘEMÝŠLET A UVĚDOMOVAT SI

PR může probíhat **různými způsoby** – ať už online, kde jsou sociální sítě více a více důležité, nebo offline, kde je důležitá role třídních zástupců. **I účelů je mnoho** – nábor členů zásadní pro dlouhodobou existenci parlamentu nebo třeba předávání hodnot, které jsou parlamentu vlastní. I proto je důležité **přemýšlet**, s kým chcete komunikovat a co chcete sdělit, musíte komunikovat včas, na což se hodí mít PR tým. **I chyb je spousta** – od gramatiky, opožděnosti PR po neschopnost pojmenovat, co se parlamentu povedlo.

U všech těchto částí je, pokud chceme mít PR co nejlepší, důležité vždy to samé: **uvědomovat si, jak s tématem PR pracujeme**.

O NÁS

MARTIN ŠUSTR

Jsem studentem Vysoké školy ekonomické a vášnivým včelařem. Problematikou studentských samospráv se zabývám už od svých 15 let. Vždy mě bavilo řešit věci, které jsou spojené se školou či univerzitou. V mém článku naleznete poznatky o komunikaci s učiteli, které se vám mohou při vaší cestě studentskou samosprávou hodit.

JAKUB VAŠÁK

Jsem student sociologie na FF UK a občasný hráč tenisu, který rád čte (špatné vtipy), když si na to najde čas – a pak hlavně občan ČR, kterému záleží na naší budoucnosti. I proto jsem se zapojoval do (organizace) různých studentských simulací, jako jsou evropské parlamenty mládeže, MOWTO a další, a na střední (Gymnázium Na Zatlance) jsem byl nějaký čas spolupředsedou parlamentu. Snažím se být aktivní i ve svém rodném městě Rudné, 15 minut od Prahy, protože nechci, aby byla jen přestupní stanicí a místem na přespaní.

BARBORA VLASÁKOVÁ

Jsem hrdou absolventkou Gymnázia Na Zatlance (studijní program ALT), tamtéž také extajemnicí Studentského parlamentu. V současné době rovněž hrdou studentkou PF UK. Mimo studium tanečnicí, čtenářkou, přítelkyní a pozorovatelkou kresleníhodných profilů v metru.

FRANTIŠEK VANÍK

Jsem studentem práva a právní vědy na PF UK a nadšeným tanečníkem, miluji cestování vlakem a pokud věci mají smysl. Studentským samosprávám se věnuji hlavně na místní úrovni, od roku 2015 do roku 2022 jsem byl členem městského parlamentu mládeže v Mladé Boleslavi. V rámci toho jsem zažil jak organizování akcí a dalších činností, tak dlouhodobý chod parlamentu. Zároveň jsem se zapojoval do meziparlamentní spolupráce a už tehdy jsem přemýšlel o tom, co by šlo pro české studentské samosprávy udělat, aby naplnily svůj potenciál.

O PROJEKTU

Jsme skupinka studentů, kteří se rozhodli zabírat se tématem studentských samospráv na středních školách v ČR. Naším cílem je vsvětřebávat a zprostředkovávat vědomosti a zkušenosti studentských samospráv s účelem pomoci parlamentákům a parlamentářkám, kteří/ré chtějí svůj parlament zlepšit. Sami jsme si s parlamenty hodně zažili, a tak naši motivací bylo umožnit i dalším lidem čerpat z nich v takové míře, jako jsme čerpali my. Neméně důležitá je i víra, že parlamenty navíc přispívají demokratické kultuře a hodnotám s ní spojeným.